

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ПИСМЕНО СТАНОВИЩЕ

по дело N 8 на Конституционния съд от 1995г.

Уважаеми господа конституционни съдии,

С определение от 31 май 1995 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане искането на 51 народни представители за установяване противоконституционност на § 1 и 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда./ДВ, бр. 31 от 1995г./ С определението Министерският съвет е конституиран като заинтересувана страна по делото.

Материалноправните аргументите в искането за обявяване на противоконституционни приетите текстове в Закона за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда бихме могли да разделим в две основни групи - твърдени противоречия с националното законодателство и такива с международни договори, по които Република България е страна и по силата на чл. 5, ал. 4 стават част от вътрешното право.

Вносителите излагат и доказателства от процедурно естество - противоречия с Правилника за работа на Народното събрание, но няма приложени доказателства към делото, извън цитираните от заинтересованата страна изказвания на народни представители. Тъй като освен това става дума за процедурата на работа на една друга власт, считаме че Министерският съвет не би могъл да даде становище по тази точка от искането. Що се касае до

процедурата, с която Министерският съвет е предложил проекта на закон, тя е извън съмнение.

1. По аргументите за противоречие с вътрешното законодателство.

Основният довод е в противоречието, което народните представители съзират между новоприетите текстове и чл. 41 от Конституцията. Последният засяга правото на информация на гражданите. Нормата е до голяма степен бланкетна, тъй като осъществяването на „търсенето, получаването и разпространяването на информация“ очевидно изисква специален ред и процедура, по който да се извършва това, особено като се има предвид, че Конституцията поставя и критерии при даването на информация тя да не бъде „насочена срещу доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала“ .

В ал. 2 на цитирания текст се урежда по принцип правото на информация на гражданите от държавен орган или учреждение. Отново самата Конституция е ограничила това право във връзка с държавната или друга защитена от закона тайна и засягането на чужди права. Към тази хипотеза следва да прибавим и ограниченията по ал. 1, тъй като там субектът на нормата е „всеки“.

Изрично искаме да подчертаем, че този текст не трябва да диалогизира със Закона за опазване на околната среда, а с липсващия специален закон за информацията. Обемът и претенциите на ЗООС са съвсем други.

При липсващи правни рамки на понятието „информация“ като един съвременен закон ЗООС по принципа на *numeros clausus* е изброил какво се разбира под информация за околната среда. **Това са данни.** Тъй като този факт е от принципно значение за основанието, на което се иска отмяна на закона, ще цитираме автентичния текст на чл. 8 от ЗООС:

„Информацията за състоянието на околната среда обхваща:

1. Данните, отнасящи се до състоянието на компонентите на околната среда.
2. Данните за резултата от действията, които водят или могат да доведат до замърсяване или увреждане на околната среда или на нейните компоненти.
3. Данните за дейността и действията, предприемани за опазване и възстановяване на околната среда.“

Както е известно, мястото на един текст в закона е почти толкова важно, колкото и писаното нормативно правило в него.

И така: изменението на закона, срещу което възразяват народните представители, не засяга по никакъв начин глава втора от ЗООС и съответно чл. 41 от Конституцията.

Това личи както от систематичното място на новия текст на чл. 23г, който е в главата „Оценка на въздействието върху околната среда“, така и от езиковото тълкуване. В чл. 23а, чиято процедура ще се съкрати при извънредни обстоятелства, се говори не за „право на информация“, а за **обществено обсъждане на проекта.**

Не е допустимо от правна гледна точка да се прави подобно свободно равенство между информация и обществено обсъждане, още повече че законът ясно и точно е казал какво се разбира под информация.

Ето защо и противоречие с чл. 41 от Конституцията няма.

Правото на информация - предмет на уреждане в глава втора на ЗООС, не се накърнява от новия текст на чл. 23г. Задълженията на държавните органи за предоставяне на данни, чрез които се осъществява правото на информация за околната среда, остава същото и ненакърнено.

В искането на народните представители за отмяна на § 1 и 2 от Закона за изменение и допълнение на ЗООС се отправя нещо като препоръка към Правителството да използва при извънредни ситуации чл. 84, т. 12 от Конституцията. Без да коментираме факта, доколко това е в обсега на конституционното дело, не можем да не изтъкнем, че именно тогава би се включила нормата на чл. 42 от Конституцията и „по определение“ би ограничила правото на информация. Именно то, а не общественото обсъждане, срещу чиято съкратена процедура в изключителни случаи възразяват вносителите.

2. По аргументите за противоречие с международни договори, по които България е страна.

Няколко са актовете, които народните представители, направили искането за отмяна, твърдят, че са нарушени с измененията на ЗООС. Преди всичко искаме в чисто познавателен план да кажем, че за жалост няма текст в двата цитирани пакта, както и въобще в приетите актове на ООН, които да са свързани с екологични права. Те са от така наречената трета генерация човешки права и засега тяхната защита е опосредена.

Ирелевантно е позоваването на Конференцията в Рио де Жанейро, защото както се знае, там не се стигна до подписването и приемането на международен акт.

Колкото до текста на чл. 19 от Международния пакт за гражданските и политическите права, струва ни се, че най-убедителния аргумент, че няма противоречие между ЗИДЗООС и този международен акт, е просто цитирането на последния: „ т. 2. Всяко лице има право на свобода на словото, това право включва свободата да търси, да получава и да разпространява сведение и идеи от всякакъв вид независимо от границите, било устно, печатно или писмено..... т. 3 упражняването на правата, предвидени в т. 2 на този член, е свързано със специални задължения и отговорности. Следователно то може да бъде подложено на известни ограничения, които обаче трябва да бъдат изрично предвидени от закона и които са необходими за зачитане на правата или доброто име на другите, за защита на националната сигурност, на обществения ред, на народното здраве и морал. “

Следователно освен че цитираният текст служи за защита на субективни човешки права, той засяга свободата на словото и достъпа до информация - права, които не са изобщо от обсега на процесната норма на чл. 23г от ЗООС.

Още по-флагрантна е липсата на връзка между оспорвания текст и позоваването на чл. 10 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. В нея се казва, че „Всеки има право на свобода на изразяването на мнения. Това право включва свободата да отстоява своето мнение, да получава информация и идеи **без намеса на държавните власти**“. Народните представители пледират за обратна на тази хипотеза - а именно получаването на информация с намесата на държавната власт. Въпреки това некоректно позоваване още веднъж ще подчертаем, че в случая не става дума за какъвто и да било досег с правото на информация, а единствено до съкратената процедура по участие на обществеността в ОВОС.

В искането срещаме и позоваване на Конвенцията за ОВОС при трансгранично замърсяване. То е ирелевантно, защото си служи с преамбюла на акта, а и защото предметът на конвенцията и на новосъздадената норма е съвсем различен. Няма съмнение, че последната не би попречила да се изпълнят международните задължения на България.

Считаме, че приетите текстове създават едно стеснено поле за действие на изпълнителната власт в изключителни случаи, като съществува и легално определение за техния обхват. Те са във връзка с конституционните правомощия на Министерския съвет, визирани в чл. 105.

В заключение отново ще подчертаем, че измененията не засягат правото на информация по смисъла на ЗООС, към която се отнасяме с необходимия респект.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

